

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 " — "
 Na štvrt roka — — 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 púp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szá.n.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

† Dr. Julius Városov, minule zomretý arcibiskup kaločský.

V Jednote je sila — nespornosť nám už moc škodila!!

Katolícki Bratia!

Vážne a ťažké časy žijeme. Veľké premeny chystajú sa u nás. Všetci nepriatelia viery a vlasti spojili sa proti nám. **Katolícku cirkev s takou divokosťou napádajú** na krajinskom sneme a v novinách, vo verejných shromaždeniach a v tajných spoločnostiach, akú sme ešte nikdy nespozorovali.

Socialdemokrati spriahli sa so slobodnými murármi a rozhodný boj chcú vyvolať aj u nás v Uhorsku, tak ako vo Francúzsku a v Portugalsku.

Verejne žiadajú, aby katolícke školy boli zničené, vynaučovanie náboženstva zakázané, katolícke majetky zhabané, prísaha zotrená, katolícke kňazstvo z práv občianskych vytvorené a takto zničené bolo kresťanstvo v Uhorsku.

Katolícki Bratia! Zo štvrtí milliona údov pozostávajúci tábor Jednoty Katolíckeho Ludu vás vola: pridzte sa ohradzovať proti zákerníckym útokom nepriateľov kresťanského Uhorska!

Jednota Katolíckeho Ludu dňa **13. novembra popoludní o 3. hodine vo veľkej dvorane spolku národnej telocvičby** (VIII., Szentkirály-ulyca 26.) vydržiavať bude

veľké katolícke ľudové shromaždenie

na ktoré dobrý slovenský katolícky ľud úpenlive povolávame a upozorňujeme drahých bratov našich zvlášte v Budapništi a v okolí prebývajúcich. Na tomto shromaždení budú rečníť: **Pavel Jedlicska arcibiskupský gen. vikár, Georg Szmrecsányi** krajinský vyslanec, **dr. Pavel Zsiska** kaplán, **Koloman Brestyenzsky** statkár, **Augustin Gramantik** a **Ján Bartos** tajomníci Jednoty Katolíckeho Ludu. Za vstúpenku na shromaždenie bude slúžiť toto pozvanie.

Jednota Katolíckeho Ludu v nedeľu dňa 13. novembra o 3. hodine popoludní v hlavnej mestskej redute aj pre Katolíckych Bratov uhorského jazyka vydržiava

veľké katolícke ľudové shromaždenie

na ktorom rečníť budú: skutočný vnútorný tajný radca, krajinský vyslanec, predseda Katolíckej

Ludovej Jednoty **Štefan Rakovszky**, osvietený pán biskop košický **dr. August Fischer-Colbrie**, pravotár **Karol Bonta**, mešonkilitský hospodár **Vilhelm Rigó** a krajinský vyslanec **Karol Huszár**. Pre bratov našich nemeckého jazyka vydržiava sa shromaždenie Jednoty na budínskej strane.

Do života siahajúce záležitosti katolíkov budú pretriasané v oboch shromaždeniach, nech teda dostaví sa tam každý dobrý katolík.

Predsedníctvo Jednoty
Katolíckeho Ludu.

Koho máme poslať do stoličného výboru?

Je to stará a vôbec známa vec, že náš spoločný ľud vybavenie najvážnejších záležitostí odkladá vždy na tú najposlednejšiu chvíľu. Potom ale, alebo nič nedá sa vykonať, alebo ľud len z polovice dosiahne to, čo si žiadal a čo by bolo k jeho osuhu. Tak to býva so všetkým u nášho ludu. To isté zkusili sme aj v politickom ohľade pri posledných voľbách do krajinského snemu. Kandidátov kresťanskej ľudovej strany bolo na dostač, ľudáckych vyličov mali sme tiež vo veľkom počte a kandidáti naši predsa prepadli a proti nám zvíťazili liberáli.

Hlavnú príčinu tejto smutnej skutočnosti ja z mojej stránky spatrujem v tom, že kresťanskí ľudáci v mnohých okresoch začali sa organizovať až po vypísaní volieb. Preto sme aj na mnohých miestach utrpeli porážku a zvíťazili úhlavní nepriateli kresťanstva a zvlášte nášho ludu. Učme sa teda už raz z tejto našej vlastnej škody.

V najbližšom čase nastávajú nám zas voľby. Nie síce voľby vyslancov do krajinského snemu, lež voľby stoličných výborníkov. Pripravujme sa teda ku týmto voľbám, aby sme náš vplyv zabezpečili si aspoň na stoličnom dome, keď už menej zastupiteľov máme v krajinskom sneme.

Voľba zastupiteľov do výboru stoličnej právomocnosti je priam tak veľkej významnosti, ako voľba vyslancov do krajinského snemu. Je síce pravda, že naše zákony robia v krajinskom sneme, nad osudom dediny a malého mesta ale rozhoduje stoličný výbor. Tam ale obyčajne

veľmi málo ľudí ohlasuje sa v záujme a za potreby kresťanského ľudu.

Dľa všeobecnej skúsenosti dediny u nás rad-radom upádajú. Tohoto príčinu hľadať musíme v stoličných právomocnostiach. Stoličné právomocnosti totiž, dediny považujú len za predmety, dobré k odaneniu a pokutovaniu. O záujmy dedinského obyvateľstva, medzitka stoličných právomocností alebo zhoľa nič, alebo len pobočne sa starajú a len svoju moc a svoje pánsťvo dajú cítiť ubohému ľudu. Stoliční páni ľud dedinský považujú len za čákyho slamu. To ale len preto, bo za zúbožený ľud dedinský zriedka kto ohlásí sa na stoličnom dome. Tomu ale ani čudovať sa nemôžeme. Bo veď koho vyvolil si posiaľ dedinský ľud ako zástupiteľa do stoličného domu? Na najviacej miestach notára, židovského lekára, árendáša alebo statkára. No od týchto by sme už darmo očakávali aby dedinský ľud zastávali.

Notár obyčajne — česť malým výnimkám — drží len s tými, ktorí majú moc a vládu v rukách. Samostatnej mienky nemá a keby ju aj mal, neopováži sa ohlásiť v záujme občanov, ktorí ho platia, bo veď čo by povedali na to: hlavný slúžny, vicišpán, fôišpán, keby videli, že si na stoličnom dome viacej dovoľuje, ako sa im ľúbi. Sto a sto pádov by sme vedeli uviesť, kolkokrát prídu do sporu s vlastnými občanmi, malí dedinskí bašovia, ba kolko nespravodlivosti páchajú k vôli vyšším vrchnostiam. Nuž, že by takíto ľudia o biede dedinského ľudu prehovorili na stoličnom dome, to nikto neuverí. Ten židovský lekár, árendáš alebo statkár veľmi dobre vie, čo robí, keď sa dá vyvoliť za stoličného výborníka. Neide mu o to, aby zastával záujmy dediny, lež vždy a vo všetkom hľadá len svoj vlastný osoh. Otierať sa o stoličných pánov, zaviazat si stoličných úradníkov v čas restaurácie vždy sa veľmi dobre vyplatí takým ľuďom. Či potom takíto ľudia, keď na stoličnom dome reč je o záležitostiach kresťanského ľudu, postavia sa na našu stranu? Žid veru nikdy nezastane kresťana.

Či ale tejto smutnej veci nedá sa odpomôcť? Či ľud dedinský celkom už uspokojí a spriatelíť sa musí s tou myšlienkou, že v stoličnom dome nikdy nemôže mať dobrého človeka? Veru nie a storazy nie! Nech sa teda už raz na

nohy postaví náš dedinský ľud, nech si náležite obhliadne každého, koho ako zástupiteľa poslať má na stoličný dom a vtedy to potom aj u nás celkom ináč bude vyzerať.

Koho teda vyvoliť si má ľud za stoličných výborníkov?

Vyvoliť si má: 1. Smelých, samostatných odhodlaných mužov, ktorí vždy to majú na jazyku, čo im leží na srdci, ktorým na stoličnom dome nikto nerozkazuje a ktorí od nikoho nezávisia.

2. Intelligentných, skúsených mužov, zbehlých v zákonoch na stolice a dediny sa vzťahujúcich.

3. Takých mužov, ktorí s telom i dušou oddaní sú kresťanskej ľudovej strane a ktorí i pred verejnosťou hrdí sú na to, že sú ľudáci.

Takýchto ľudí nachodí sa dosť v každej dedine. Je tam miestny duchovný, katolícky organista-učiteľ, jedon-druhý intelligentnejší gazda. Tí majú rozum a srdce na mieste. Čo je pre dedinu zle, to je zle aj pre nich, čo je na osoh dedine, to osoží aj im. Takých nech si volí ľud a vtedy na stoličnom dome bude mať pravých zástupiteľov a obrancov.

Kde teda není sú ešte prevedené voľby do stoličného výboru, tam nech občania bezodkladne shromaždia sa v katolíckom kruhu v miestnostiach katolíckej školy, a usnesú sa na tom, že svojho duchovného alebo intelligentnejšieho gazdu vyvolia si za stoličného výborníka. Jestli spolu voliť má viacej obcí, agitovať máme za nich u všetkých voličov. Kolko členov máme voliť do stoličného výboru, vyberme si tolko ľudí, mena ich napíšme zreteľne na hlasovacie cedule, tieto všetci v deň voľby do posledného oddajme na obecnom dome. Nesmieme sa báť nikoho a lento je nevyhnutne potrebné, aby sme spolu držali.

V Jednote je sila!

Svätenie nedele a sviatkov.

Všemohúci Boh v desatero prikázanií prísne nakladá ľudu, aby deň Pána, dni totižto nedeľné a sviatočne svedomite svätily. Zákiaľ aj ľudia zachovávali toto prikázanie Božie, celkom ináč to vyzeralo na tomto svete ako dnes. Ne-

bolo tolko biedy medzi ludmi ako prítomne. Liberáli ale ich zákonom o nedeľnom odpočinku chceli dokázať, že sú múdrejší, ako sám pán Boh a tým uvalili ľud do nevýslovnej biedy.

Dľa zákona liberálov o nedeľnom odpočinku, v dielňach, v obchodoch a vôbec všade kde je vo všedný deň práca v plnom prúde, malo by nastať ticho. Čo ale vidíme? Z vysokých komínov dielni v nedeľu a vo sviatok kúri sa len tak ako v iné dni robotné. Obchody sú otvorené do desiatej hodiny. Nejedon remeselník, tiež, ktorý cez týždeň zahála, v nedeľu a vo sviatok predpoludním šije, klope a hobluje, ako keby desatero Božie prikázanie nemalo už viac žiadnej platnosti. Čudujú sa potom ľudia, že im zle ide obchod alebo remeslo! Nuž, ako že ich požehnať môže Boh, keď oni pohrdajú jeho prikázaniami, na ktorých spočíva večné a časné blahoslavenstvo celého pokolenia ľudského!

Pospolitý ľud veriaci, v jehožto srdci nevymlrela ešte celkom viera v praveho Boha oproti zákonu liberálov o nedeľnom odpočinku, v nedeľu a vo sviatok zdržuje sa ťažkých služobných prác a hľadá, aspoň vo všeobecnosti, s odpoveďať nariadeniam a predpisom Božím a katolíckej cirkvi o svätení nedeľ a sviatkov. Chrámy aspoň po dedinách naplňujú sa veriacimi. Každý sa usiluje účasť brať na slávnostných službách Božích. Kde niet chrámu Božieho, tam pobožní v sviatočnom rúchu odení veriaci pospiechajú do susednej obce, ku ktorej čo tarníci patria a v sviatočnej nálade a duševne okriatí vrátia sa cez poludnie späť domov.

Každý poriadny človek za to len chválil musí pospolitý náš ľud, že v nedeľu hífne pospiecha do chrámu Božieho. Hlbokým zármutkom ale naplniť musí srdce každého uprimného priateľa ľudu tá smutná zkušenosť, že jako v nedeľu a vo sviatok predpoludním naplnia sa veriacimi chrámy Božie, tak popoludní — žiaľbohu — naplnené sú krčmy. V dusnom povelí, v hustom dyme sedia tam pri pálenečnej otrave mladí i starí, ba ešte deti a neraz počúvajú už či so záľubou alebo s ošklivosťou reči jedného-druhého liehovou otravou omámeného ožrana. Keď sa človek opýta, že prečo idú do krčmy, dostane odpoveď, že človek chce stráviť slobodný čas v spoločnosti a vo veseljšej nálade. Zabíjajú teda dlhý čas v krčme.

Nuž vieme pochopiť, že sa susedia chcú sísť, chcú sa o jednom-druhom porozprávať, keď k tomu čas majú, ale že by miestom schôdzky musela byť dusná krčma, to neveríme, ani veriť nebudeme. Veď práve v krčme sa najmenej možno rozprávať o vážnejších veciach. Do krčmy môže každý prísť, prídu teda aj takí, ktorých rozhovor o vážnejších veciach vôbec neinteresuje; ba pri flaši páleného, s ostrandženými mozgami ani nemožno o vážnejších veciach pojednávať. Koncom rozhovoru v krčme býva obyčajne zvada a krik, ktorého ďalším následkom býva nepriateľstvo.

Krčma teda není to miesto, kde dedinský ľud má stráviť nedeľný odpočinok. Ku tomuto cieľu volíť treba iné miesta. Vyskytuje sa teda potreba zakladania čítacích spolkov, gazdovských kruhov. Tieto dva spolky možno aj v jedno spojiť, ba je to aj potrebné, aby každý gazdovský kruh mal knižnicu, aby sa členovia kruhu čítaním vzdelávať mohli. V gazdovskom kruhu sídu sa ľudia jedného zamestnania, ľudia, ktorí majú rovnaké záujmy; tu sa v pokoji a v tichosti poradiť môžu o všetkom, čo sa ich bližšie týka. V gazdovskom kruhu sriadené bývajú poučné prednášky a sriadené môžu byť aj zábavy, ktoré na každý pád ináč vyzerajú než zábavy v pálenečnej krčme. Pre mládež zakladať treba spolky katolíckej mládeže spojené s čítacím spolkom, spevácke a hudobné spolky, ktoré prispajú ku zošľachteniu ducha a ku pozdvihnutiu všeobecne, vzdelanosti. Takto sa potom môže aj na dedine zdravý spoločenský život vyvinúť.

Na mnohých miestach založené sú už katolícke čítacie spolky a gazdovské kruhy a prospievajú k hmotnému a mravnému pozdvihnutiu obyvateľstva každej obce v ktorej jestvujú. Za príklad uvádzame len gazdovský kruh vo Veľkých Béliach, ktorý tam s veľkým úspechom založil horlivý farár Štefan Paška. Pochvalne spomenúť musíme i spolok katolíckych mládenčov, ktorý v obci Krištályfalva vo Spiši do života uviedol tamojší farár Franc Klein. Za týmito príkladnými k organizovaniu, utváraniu podobných spolkov v prvom rade povolani sú páni duchovní. A tí aj s najväčšou ochotou zaujímajú sa tejto vážnej záležitosti, kdekoľvek len trochu prajnej náklonnosti badajú u svojich veriacich. Veď každému duchovnému záleží na

tom, aby do krvi pospolitého ľudu prešiel zdravý kresťanský pohyb spoločenský, bo len vtedy zmenší sa počet obetí pálenečného moru, ktorý ešte — žiaľbohu — na mnohých miestach pospolitý ľud náš hmotne a mravne ubíja.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Pri veľkej oduševnenosti obyvateľov patričných obcí shromaždenia Katolíckej Ľudovej Jednoty vydržiavané boli na nasledujúcich miestach:

Litva (Hont. stol.) V ľudovom shromaždení vydržiavanom 25. októbra o cieľoch a významnosti Katolíckej Ľudovej Jednoty rečnili: miestny horlivý farár Štefan Berényi a neunávený tajomník zo strediska Ján Bartos. Početne prítomní občania uzavreli, že v najbližšom čase vydržiavať budú shromaždenie vo veľkých rozmeroch a mnohí dali sa zapísať za členov.

Alsóbágy (Hont. stol.) V shromaždení 26. októbra vydržiavanom o cieľoch a potrebnosti Katolíckej Ľudovej Jednoty rečnil tajomník Ján Bartos. Do Jednoty vstúpilo 58 členov.

Alsórakonca (Hont. stol.) Dňa 27. októbra vydržiavané bolo tu pekne navštívené shromaždenie, v ktorom veľkú významnosť Katolíckej Ľudovej Jednoty vysvetlovali: farár Anton Láng a tajomník zo strediska Ján Bartos. 48 veriacich dalo sa za členov zapísať.

Alsópalojta (Hont. stol.) V shromaždení 28. októbra vydržiavanom o Katolíckej Ľudovej Jednote rečnili: farár Ondrej Polcsák a tajomník zo strediska Ján Bartos. Hneď na mieste 46 veriacich dalo sa za členov zapísať.

Nyitrapereszlény (Nitr. stol.) Dňa 30. októbra vydržiavané shromaždenie úspešne vypadlo v každom ohľade. Znakom toho je, že v tom shromaždení prítomné bolo do 1500 ľudu a zastúpené boli tam nasledujúce obce: Pereszlény, Ludány, Appony, Elefánt, Suránka, Zerdahely. Prítomní boli tam ďalej: dekanfarár dr. Jozef Janda, Franc Horváth, Alois Fiebig, dr. Ervin Handl farári, Franc Lévárdy kaplán, Béla Zerdahelyi statkár, Augustin Palásthy železničný hlavný dozorca na odpočinku, Imrich Pirchala panský úradník. Béla Sasváry hlavný učiteľ a viacerí iní. Shromaždenie oduševnenou peknou rečou zahájil dekan-farár dr. Jozef Janda. Statkár, bý-

valý krajinský vyslanec Koloman Brestyenzsky ako i tajomník zo strediska Ján Bartoš vo významne pekných rečiach vysvetlovali potom Katolícku Ľudovú Jednotu. Ľud oduševňoval sa a súhlasu svojmu dával výrazu hlučnými ováciami pod celým shromaždením, ktoré zápalistou rečou zaključil dekan-forár dr. Jozef Janda.

Csév (Ostr. stol.) Dňa 30. októbra vydržiavané shromaždenie peknou rečou zahájil Štefan Garay a tajomník zo strediska Augustin Gramantik zápalistou rečou vysvetloval Katolícku Jednotu, do ktorej dalo sa hneď 70 členov zapísať. Za miestneho správcu vyvolený bol horlivý miestny farár Štefan Garay.

Kesztölcz (Ostr. stol.) V shromaždení 30. októbra vydržiavanom oduševňujúce zápalisté reči držali: horlivý miestny farár Jozef Srobar a tajomník zo strediska Augustin Gramantik, po čom miestna organizácia utvorila sa jednohlasne so 111 členami. Za miestneho správcu vyvolený bol farár Jozef Srobar. Ku katolíckemu valnému shromaždeniu 13. novembra veriaci z obce Kesztölcz a Csév prídu hromadne pod vedením svojich duchovných a učiteľov.

Menyhe (Nitr. stol.) V shromaždení minulé dni vydržiavanom vysvetloval Jednotu tajomník zo strediska Augustin Gramantik, po čom utvorila sa miestna organizácia, ktorej správcom je farár salakúzske Jozef Bezák.

Vicsápapáti (Nitr. stol.) V malom shromaždení v miestnostiach farnosti vydržiavanom Katolícku Ľudovú Jednotu vysvetloval tajomník zo strediska Augustin Gramantik. Do utvorenej Jednoty hneď na mieste vstúpilo 70 členov.

Kalendár

Katolíckej Ľudovej Jednoty na rok 1911.

Namiesto 8. sošitu, príslušnosť členov Katolíckej Jednoty, cena 70 hal., rozmanitého, veľmi poučné a mravne zábavného obsahu v najkrajšom vystavení, mnohými obrázkami ozdobený na 192 stranách opustil tlač a pošle sa zdarma všetkým členom Jednoty, ktorí poplatky svoje usporiadali.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kresťan»-a!**

Podpora malých ľudí.

Ten veľký prevrat, ktorý zapríčinilo vynešenie pamätných zákonov r. 1848., vlastne len po dvadsiatich-tridsiatich rokoch bolo možno ozaj pozorovať. A účinky prevratu neboly najblahodarnejšie. Stredná trieda, ktorá za tisíc rokov bola hlavnou oporou tejto krajiny, následkom rýchleho priechodu nie súc pripravená ani na intenzívne gazdovanie, ani na priemyselnú a obchodnú dráhu, padla. Ku tomuto potom prišlo i to, že na konci boja za slobodu zemianstvo tiež zrušili bez všetkého priechodu. Poddaní sa oslobodili a ku roliam prišli sedliactvo sa rozmnožilo. Sedliacke majetky následkom dedičného zákona byly veľmi rozdrobené. A ponač stredná trieda svoje majetky už nevedela ďalej udržať, na mnohých miestach hneď po zpäťvedení ústavy krajiny začali väčšie majetky deliť, parcellovať. Ale ponač peniaze v tých časoch byly veľmi drahé a cenu kúpeného poľa si malý roľník až na 12—24 percentový úrok vypožičoval, prirodzeným následkom toho potom bol úpadok, hynutie, vyvandrovanie. Úpadok uhorského poľného hospodárstva potom už rýchlym krokom napredoval, čo v rokoch osemdesiatich bolo už cele patrné. Preto niektorí hospodárski spisovatelia a veľmoži v záujme uhorských majetkov podujali boj, ktorý potom následkom zhoršovania sa pomerov vzrastal a dnes sme už tam, že si sám štát pokladá za povinnosť zachrániť uhorské majetky, zachrániť všetky záujmy uhorských majetkov.

V záujme uhorských majetkov podujatý pohyb by ale snáď ani nebol dosiahol toľkého rozmeru, keby uhorskí spisovatelia a časopisy vec neboly začaly husto pretriasať, keby v knihách brošúrach, novinách neboly sa uverejňovaly výsledky na túto vec sa pofahujúcich pátraní, vedy, usilovnosti, zkúsenosti a pozorovaní. A tento pohyb, táto práca ani nesmie prestať do tých čias, pokiaľ spravodlivé a pomerné rozdelenie a zabezpečenie majetkov nebude prevedené.

Dnes je územie našej krajiny tak rozdelené, že na devätadevedesiat percentov všetkých malých majetkov pripadne len do 39 a pol percenta, kdežto na jeden percent všetkých majetkov, ktoré tvoria ostatné hospodárstva, pripadne asi šesťdesiat a pol percenta celého územia krajiny.

Následkom toho, pokiaľ malí, to jest niže 100 katastrálnych jutár majúci hospodári z celého územia krajiny vládnu len asi 20 millionami kat. jutár, zatiaľ na tých majiteľov, čo majú vyše 100 jutár majetku, pripadne spolu asi 29·7 millionov katastrálnych jutár z celého územia krajiny.

V rokoch 1880—85. vládli malí hospodári 18,396.219 kat. jutrami, v rokoch 1895—900. už mali niečo viac a síce 19,371.090 kat. jutár, z čoho vidíme, že počet malých gazdov keď i nie rýchlym krokom, ale predsa len vzrastá a naopak, že sa počet ostatných majetkov v tom pomere umenšuje.

Odhliadnime ale teraz od malých, teda niže 100 kat. jutár majúcich gazdov a prizrime sa, že v akom pomere sú rozdelené majetky stredných a veľkých statkárov. Plocha od 100—500 jutrových majetkov činila v rokoch 1880—85. vyše troch millionov jutár, v rokoch 1895—1900. ale už len 2,806.923 jutár. Plocha 500—1000 jutrových majetkov bola r. 1880—85. vyše poldruha millionov jutár, lež v rokoch 1895—1900. počet tento vzrástol už na 1,667.495 jutár, Konečne najväčšie, to jest vyše tisíc jutrové majetky obsahovaly v r. 1880—85. skoro 21 millionov jutár a r. 1895—900. klesly na 10,941.280 kat. jutár.

Z číslíc týchto vidíme, že ani pomer rozdelenia majetku medzi strednými a veľkými statkármí neni zdravý. Lebo kým na 23.125 stredných majiteľov padne 4 a pol millionov kat. jutár, zatiaľ na 3616 veľkostatkárov padne 11 millionov kat. jutár. Ešte nápadnejším sa nám stane tento nepomer, keď povážime že na jedného majiteľa priemerne koľko majetku pripadá. Na jedného, niže 100 jutár majúceho malého gazdu padne priemerne 5 celých a jedna tretina jutra, na jedného a jedného od 100—1000 jutár majúceho stredného majiteľa padne priemerne 193 kat. jutár, ale už na tých, čo majú vyše tisíc jutár, padne priemerne po 3025 kat. jutár.

Nuž toto sú naozaj neni zdrave pomery. A ešte smutnejšou robí túto štatistiku i tá okolnosť, že mnoho pôdy prechodí do rúk cudzincov, a zvlášte židov. Cudzinci, ktorí zčiasťky tu v krajine zčiasťky ale v cudzozemsku bývajú a i dôchodok z tunajších majetkov svojich v cudzine

strovia, mali v r. 1880. dovedna 779.796 kat. jutár, ale o dvadsať rokov neskoršie, teda v r. 1900. mali už 2,131.210 kat. jutár. V židovských rukách ale nachodia sa tri milliony kat. jutár.

Tieto neblahé, nezdravé pomery musia sa premeniť, lebo takýmto činom sa ani stav našej krajiny nikdy nezmení. Primerané preináčenie majetkových pomerov ale, prirodzene v záujme roľníctva, by i hospodárske zmocnenie krajiny za sebou fahalo. Základom Uhorska je pôda, zem, následkom čoho bezpodmienečne je potrebné, aby roľníci, ktorí tvoria väčšiu časťku obyvateľstva krajiny, v majetkoch aspoň v takom pomere boli účastní, ako strední a veľkí statkári. Krajina len vtedy zmocnie, keď túžba roľníckeho stavu po pôde bude ukojená a keď čím viac synov tejto krajiny bude mať niečo svojho vlastného, kde by si šťastnú, blaženú domácnosť založili a zabezpečiť mohli. A vtedy potom môžeme byť istí, že našou krajinou žiadna hospodárska búrka viacej neotrasie.

Terež nám prichodí, aspoň vo všeobecnosti odpovedať na tú otázku, že ktoré by asi boly tie spôsoby, ktorými by v spravodlivom rozdelení majetkov primeranejší pomer bol docielený bez toho, že by tým daktorá trieda majiteľov ukrivdená bola, ba naopak, aby z toho všetky triedy čím viac osohu maly. Dva spôsoby sú a síce parcellovanie a davanie veľkých majetkov v malých kusoch do árendy. Samo sebou sa rozumie, že s prísnyim štátnym dozorom. Kommissácie všade majú byť prevedené a otázka pasienkov by tiež už mala byť raz sriadená, lebo bez toho dochovávanie dobytku u nás napredovať nebude.

Z parcellovania, alebo z dávania majetkov do árendy by naši veľkostatkári nemali škodu. Ba naopak. Nikdy nič lepšieho by nemohli vykonať, ako keď by isté čiastky svojich majetkov buďto po kúskoch do prenájmu dali alebo štádom garantovaným parcellovaním prípadne i cieľom zakladania nových obcí ľudu prepustili. Veľkostatkári i v tomto ohľade mnoho dobrého môžu vykonať a spoločnosť i štát má im v tom na pomoci byť.

Záujmom štátu a všetkých tried krajinskej spoločnosti je, na tom pracovať, aby roľnícke obyvateľstvo tejto krajiny zmocnelo, lebo silný priemysel len vtedy budeme môcť

dosiahnuť, keď ho zdravé a silné poľné hospodárstvo bude podporovať. Potrebné je teda, aby sme primeranú hospodársku a majetkovú politiku prevádzali.

V prvom rade musíme utvoriť mocnú a zdravú roľnícku triedu všade po celej krajine. Dopomocť treba roľníckemu ľudu ku roliam ešte i tam, kde by to snáď i väčšie obete vyžadovalo. I stredných majetkov musíme viac utvoriť, ale i stredných árendátorov. Všetko toto dľa možnosti pomocou spoločnosti, aby tak štát tým najsnadnejšie mohol vykonávať svoju sociálnu úlohu. Nech je čím menej veľkých majetkov v ruke jedného árendátora, lebo tieto v mnohých pádoch nespokojnosť rozširujú a často i iným cieľom za základ slúžia. Konpčne ale cestou zákonodarstva treba umožniť, vby v rukách cudzozemcov a židov jestvujúce majetky synovia tejto krajiny mohli podkupovať.

Jestli sa nám podarí do života uviesť cieľu-primeranú a zdravú hospodársku politiku, potom nespokojní jednotlivci vďačne zostanú tu doma, nebudú vandrovať do ďalekej cudziny, kde nejedného veru smutný osud očakáva.

Boj proti alkoholu.

Keď chceme, aby sa náš slovenský ľud mravne a hmotne pozdvihnul, bojujme všemožne za nasledujúci veci :

1. Aby mládež bez rozdielu veku a pohlavia nesmela navštíviť krčmy.
2. Aby krčmy v nedeľu a vo sviatok od 6. hodiny večer v sobotu, až do 6. hodiny ráno v pondelok, zavreté boly.
3. Aby sa krčmy pri ablegátskych a iných krajinských, stoličných a obecných voľbách zavrely a kortešovanie s pijatikou nemožné bolo.
4. Aby sa obecné a iné zasadnutia ako aj súdne pojednávania nie v krčme, lež na patričnom mieste t. j. na obecnom alebo v rychtárskom dome vydržovali.
5. Aby sa pálenka a vôbec liehové nápoje nemohly dávať robotníkom za čiastocnú mzdu.
6. Konečne pracujme na tom, aby sme protiliehovému pohybu v každej obci viac prívržencov získali, to jest aby sa čím viacerí stali oduševnenými bojovníkmi toho najzdravšieho hesla : «Najlepším nápojom je voda».

Keď to urobíme, s tým veľkú službu preukazujeme našej katolíckej cirkvi, našej drahej vlasti a chorému spoločenstvu.

Preč teda s alkoholom, ktorý nám — ako som to i sám zkusil, tak na duši, ako aj na tele viacej škodí, ako čokolvek iné na tomto svete. Tá smutná zkušenosť z milosti božej aj mňa pohla k tomu, že som sa stal údom protialkoholického družstva a ako vymenovaný poverený toho družstva, chcem byť aj verným bojovníkom tohoto najnovšieho, najvznešenejšieho a najpotrebnejšieho pohybu terajšieho veku. Dal by Pán Boh, aby sa aj čím viac mojich spolubližných zrieklo nebezpečného jedu alkoholu (opojných nápojov)!

Pane, ratuj nás, lebo hynieme!

Franc Klein
farár spišsko-richvaldsky.

Osud vystaľovalcov v Amerike.

Nastala už jaseň a na ktorom kraji počasie neprialo tohoročnej úrode, tam sa gazdovský ľud stará, ako by si nedostatok úrody nahradil. Na jednom mieste hľadajú ľudia prísť ku práci v blízkej fabrike, kde si svojou usilovnosťou môžu pekný groš zarobiť v čase, keď na poli práce niet; inde zas domácim priemyslom, košíkárstvom, papučiarstvom, rezbárstvom, výšivkárstvom atď. hľadajú si zarobiť na výživu a zas inde prichovávaním menších kusov statku alebo drúbeže usilujú sa nahradovať nedostatok v svojom hospodárstve.

Toto sú všetko chvály a nasledovaniahodné snahy, ktoré zaslúžia, aby sa medzi našim ľudom rozširovaly. Ako to za každej príležitosti vrele odporúčame; ministerstvo orby v tomto ohľade robí všetko, čo môže a preto aj týmito riadkami upozorňujeme našich čitateľov, že v ktorej obci sa radí chytiť prevádzania daktorého odvetvia domáceho priemyslu, ako je na príklad košíkárstvo, nech sa obrátia na priemyselného dozorcú svojho okresu a tam ochotne dostanú bližšie vysvetlenie.

Nakoľko ale chvályhodné sú takéto snahy občanov, natoľko je odsúdenia hodné pokračovanie tých, ktorí sa do Ameriky chystajú alebo práve ľud ťa za more svádzajú. Odsúdeniahodné je to preto, bo dnes už tá Amerika neni viac

krajom dobrého zárobku, ako bola niekedy a aj osud tých, ktorí sa ťa vystaľujú za prácou, zhoršil sa natoľko, že na mnohých miestach tak nakladajú s úbohým vystaľovalcom, ako s nejakým hovädom.

O zachádzaní s vystaľovalcami v amerických fabrikách i najnovšie dochodia tak strašné zprávy, že človeku pri ich čítaní až vlasy dúpkom stávajú. V tých zprávkach sa totižto oznamuje, že jednotlivé fabriky svojich dokaličených robotníkov posielajú do istých nemocníc, v ktorých nesťastníkov dávajú na druhý svet, aby im fabrika nemusela platiť odškodné. Ale nech ťa stojí taká zpráva, ktorá došla z New-Yorku o strašnom odhalení:

Verejná mienka Spojených Štátov severoamerických, teraz zaoberá sa s odhalením úradníka prácu sprostredkujúceho družstva Artura E. Holdera. Holder totižto pred zdravotníckym výborom washingtonského senátu podobral sa na dokázanie toho, že v Štáte Pensylvánia, kde zväčša pracujú aj naši uhorskí vystaľovalci, na ocelových osadách, ba aj vo verejných nemocniciach ľudí takrečeno *vražďia*. Holder hovorí, že ponač v smysle pensylvánskych zákonov taký robotník, ktorý následkom nešťastia medzi prácou stane sa práce neschopným bedárom, má nároky na viac tisíc dollárov odškodného, prebohaté ocelové fabriky sú v porozumení s nemocnicami a aby nemusely platiť odškodné, *jednoducho usmrtia aj takých robotníkov, ktorých by zväčša, čo aj odrezaním ich jednej ruky alebo nohy bolo možno zachrániť životu.*

Dľa Holdera firmy «Pressed Steel Car. Co.» a «Bethlehem Steel Co.» v Mokkesrockse toto vraždenie ľudí prevádzajú celkom nestydate a najpohoršlivejšie v tejto veci je to, že vrchnosti na tieto zločiny fabrik *dívajú sa celkom nečinne* a veru sa neminie dňa, aby na tých fabrikách smrť nemala hojnú žatvu. V štáte Ohio a v iných štátoch Unie pomery tiež neni sú o veľa lepšie. Rakúsko-uhorský konsul v Klevelande Ernest Ludvik najnovšie tiež osvedčil sa, že niet takého dňa, v ktorom by do fabrik v štáte Ohio denne viackrát nezavítal koč ochrancov a že je takmer hrúza, že sa v tých fabrikách o *život robotníkov nič nestarajú.*

Dľa zprávy «Federal Commission of Immigration»-u v amerických fabrikách následkom

nehôd zhyne každý rok vyše 30.000 robotníkov a viac stotisíc je takých, ktorí sa pri práci dokaličia.

O životných pomeroch chudobných robotníkov ostatne verný obraz podáva tá štatistika, ktorá vykazuje, že pomer smrtných pádov robotníckeho ľudu je práve o 100 procentov väčší ako u majetnej triedy.

K tejto zpráve netreba ďalšieho vysvetľovania. O hodnovernosti tejto zprávy nepodvratne svedčí tá okolnosť, že na toto strašné márnenie ľudu prišiel úradník prácu sprostredkujúceho úradu Artur E. Holder a svoje hrozné objavenie dokazuje pred zdravotníckym výborom washingtonského senátu. Z tejto zprávy každý čitateľ si môže utvoriť pochop, aký to život panuje v tej «Slobodnej» Amerike.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Svoj svojho

sa pridržaj vždy a všade, nadovšetko ale pri voľbách tak krajinských, ako i stoličných a obehých. Však keď nenie pádu, že by vztekľý liberál na poriadneho ľudáka hlasoval (lebo noc nemôže vystáť deň), tak nebudz padu, aby poriadni kresťania ľudáci podporovali nám tak nepriateľských liberálov. O poriadnom ľudákovi si ani predstaviť nemôžeme tú potupnú haňbu, že by zaprel svoje zásady ľudácke pre strach, pre chosť, pre priateľstvo alebo jakékoľvek časné príčiny. Teda opakujeme: svoj svojho sa drž. Liberál hlasuj na liberála, zakiaľ sa nepolepší; ľudák ale hlasuj na ľudáka!

Ján Smelý.

POLITICKE CHYRY.

Politické rozporenie.

Hédervároho vláda šťastlivo zakončila aj tú komediu, ktorú nasuvala s otázkou platenia hotovými. Rakúsko zas len dokázalo, že i tá vo Viedni najoblúbenejšia vláda len tak musí

tancovať, ako jej pískajú rakúski ministri. Oстане teda zas všetko na starom z platenia s hotovými nebude nič a Héderváro panuje ďalej a k najväčšej blaženosti liberálov, Mojžiša Freudiger predsedu židovskej obce ortodoxov vymenovať dal za uhorského zemana s praedikátom de Ó-Buda.

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov v sobotu 5. novembra vydržiavala formálne zasadnutie. V zasadnutí tomto nečinnosť väčšiny terajšieho parlamentu vymlúval a bránil minister obchodu Karol Hieronymi. Liberálna väčšina uzavrela, že pre delegácie najbližšie zasadnutie vydržiavať bude 16. novembra. Dotedy môžu si teda zas oddychovať unáveni robotníci tej národnej práce.

Rakúsko.

Viedeňskí katolíci v nedelu 6. novembra vydržiavali vo Viedni obrovské shromaždenie, na ktorom prítomní boli kardináli Gruscha a Skrbenski ako aj na konferencii vo Viedni sdržujúci sa arcibiskupi a biskupi rakúski. Na návrh viedeňského podmešťanostu dr. Porcera, shromaždenie v mene katolíkov celého Rakúska jednohlasne vyslovilo svoju ľútosť nad tým, že sv. otca rímskeho pápeža nehanebne opovážil sa obraziť mešťanostu Rímu slobodný murár a žid Nathan.

Z CUDZOZEMSKA.

Ruský cár v Nemecku. Ruský cuár Mikuláš v sobotu 5. novembra vo Wildparku pri Berlíne navštívil nemeckého cisára Vilhelma II.

Nová vláda vo Francúzsku. Veľký štrajk, ktorý socialdemokratickí železničiar zariadili vo Francúzsku, mal ten jeden výsledok, že zo socialdemokratov složená vláda na čele s hlavným slobodným murárom Briandom padla. Predseda republiky poveril ale Brianda aby si utvoril novú vládu. On si ju aj utvoril, len že ona neni lepšia ako bola stará, bo pozostáva zo samých slobodných murárov.

Anarchisti v práci. Anarchisti v Portugalsku dekrétom nariadili rozlučiteľnosť manželstva. Anarchisti vo Španielsku v parlamente prijali zas návrh ministerpredsedu Canalejasa aby kongregácie rozpustené u cirkevné majetky zhabané boly,

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

BESEDNICA.

Predal dedictvo.

Pán Štefan Hvizdoš obdržal po rodičoch pekné hospodárstvo. Pozostávalo zo 150 jutár oračiny a že pôda bola úrodná a dobre opatrovaná, preto Hvizdoš mohol žiť pohodlne. Na nešťastie mal ohromnú chybu, že v práci nedozeral na čelaď a ľudí, pri tom vláčil sa po jarmokách a nazeral často do pohárika. A to je známe, že sa v poháriku už viacej ľudí utopilo, ako v mori. Možno si predstavíť, čo potom nastúpilo. Pôda začala čo raz menšiu úrodu dávať, dobytok hynul a dlhy rástly na potechu.

Hvizdoš požičieval, kde mohol, ale keď už začal upadať, bolo mu čo raz ťažšie o úver. Sľutovali sa nad nim jednako dvaja dobrí priatelia, vlastne židovskí úžerníci. Tito mu požičali peňazí na majetok, na veksle, kupovali tiež napred zbožie, švábku vlnu od neho. Trvalo to dve letá a potom pretrhla sa priazeň, Hvizdoš chcel znova peniaze, ale židi povedali:

— Hopp! Pane Hvizdoš, teraz nastúpi účet.

Dôvodili, že už vybral 400 korún viacej, ako je jeho majetok hodien. Začali ho nahovárať, že by najlepšie urobil, keby im majetok predal z voľnej ruky a teda že mu darujú tých 400 korún, jestli ale nechce dobrovoľne, zažalujú ho pri súde.

Hvizdoš prestrašený, namiesto, že by sa šiel poradiť koho, dal sa jednať s úžerníkmi, aby ešte dačo dostal z majetku.

— Počujte — hovoril — predsa je to krásny kus zeme a vy ho chcete tak lačno kúpiť. Veď nežiadajte mojej krivdy. Vtedy mu úžerníci začali predkladať, že je hospodárstvo síce dobré, ale pre nedozor Hvizdoša je cele zanedbané, spustočené.

— Nuž, pane Hvizdoš — povedal židák — čo ľutujete to vaše hospodárstvo? A čo na taký klopot: v poli orať, s ľuďmi sa zlostiť. Jak sa predá, tak vám starosť o všetko z hlavy sletí. Aj-vaj, čo to za dobrý interest!

— Ale čo si ja počnem, z čoho budem žiť? — riekol Hvizdoš.

— Či pán Hvizdoš nemá zdravé ruky? — rečie jeden z úžerníkov.

— Svet široký, v Amerike zlaté časy, tam je opravdový raj pre tých, čo všetko ztratili. A predsa pán Hvizdoš nechcel na roli pracovať a nikto ho nenútil ku robeniu dlhov.

Teraz Hvizdošovi spadla maska z očí. Chcel by sa vrátiť v minulosť, ale už bolo neskoro, úžerníci boli neuprosní.

Po dlhých vyjednávaniach dali mu ešte 400 korún pod tou podmienkou, že zaraz odísť musí do Ameriky.

Hvizdoš odišiel a keď sa mu peniaze minuly, pracoval ťažko aby hladom nezomrel. Za 12 hodín denne bol zapriahnutý v dieľni, kde len v košeli mohol pracovať, tak bolo horúce. Kožka schodila mu z tela od horúčosti a napínania a nemohol sa ani vystreť, hneď jeho súdruhovia sa z neho vysmievali. Žialil nešťastník za jeho drahú vlasť a za svojim, od poly zdarma predatým krásnym majetkom, svedomie činilo mu ustavične výčitky, až konečne skončil svoj biedny život v špitáli. Práca, sporivosť, príkladné vedenie nášho hospodárstva nech bude našim heslom a nebudú sa z nás posmievať naši protivníci.

CHYRNIK.

Dr. Julius Városov † arcibiskup kaločský k večnému odpočinku uložený bol 3. novembra v krypte arcibiskupského sídelného chrámu kaločského. Pohrabné obrady prevádzal dr. Ján Csernoch biskup csanádsky za veľkej assistencie a prítomnosti duchovenstva celého arcibiskupstva. Zosnulého arcipastiera k večnému odpočinku odprevádzali: dr. Ottokár Prohászka biskup stolnobelohradský, dr. Tibor Boromisza biskup satmársky, vysvätení biskupi dr. Medard Kohl a Anton Fetscher. Krom zastupiteľstva vlády, zákonodarstva, stolice a vrchnosti zo stránkz iných výtečníkov boli prítomní: gróf Aladár Zichy, gróf Georg Mailáth členovia snemovne veľmožov, krajinskí vzslancovia: pápežský praelát Ján Moluár, skutočný vnútorný tajný radca Štefan Rakovszky, Štefan Haller, Karol Huszár, hlavný správca Katolíckej Ludovej Jednoty dr. Alexander Ernst a prepočetní iní.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v XIII. tohoročnom obežníku cirkevnom uverejnil list svätého otea rímskeho pápeža o najnovšom blude, takrečenom «modernisme». V tomže obežníku cirkevnom osvietený pán biskup upozorňuje učiteľov svojho biskupstva, že jestli by vyvolení boli do kommissii ku nastávajúcemu krajinskému popisu ľudu. poverenie toto prijať môžu, pri tom ale nesmujú zanedbať rektorské alebo učiteľské povinnosti svoje. Dňa 29. októbra akožto vo výročitý deň pohrabu kniežata Franca Rákócziho osvietený pán biskup, za prítomnosti vrchnosti a početného obecnstva držal slávnostné requiem, podobné requiem držal i v deň všetkých dušičiek. Dňa 20. októbra osvietený pán biskup do marianskej kongregácie slávnostne prijal 30 dievčienec robotníckej triedy a na spolok kato-

liekych úradníčiek daroval 110 korún, na árendu miestnosti katolíckeho patronázu ale dal 96 korún. — Jozef Nagy II-ročný bohoslovec poslaný je na uhorsko-nemecké kollégium do Rímu. Na tomto ústave učia sa už traja bohoslovci košického biskupstva, za ktorých ako i za tých čo v Innsbruku odbavujú štúdia, osvietený pán biskup ročíte platí 7000 korún. — Na X. valnom shromaždení katolíkov Uhorska 13, 14 a 15 novembra v hlavnom meste vydržiavanom súčasťujú sa početní duchovní a svätskí košického biskupstva. — Spolok sanatória arcikniežťa Jozefa 23. októbra vydržiaval krajinské shromaždenie, ktorému predsedal Georg Lukács a oznámil v slávnostnej reči, že v Košiciach postavia sanatorium pre chorých na suchoty. — Štefan Auer pomocník dra Engelberta Mázyho, známy spisovateľ katolícky povolany je do hlavného mesta ku ministerstvu kultu a výučby. — Krajinský pravotársky spolok 30. októbra vydržiaval shromaždenie, v ktorom uzavrel, že na tom bude pracovať, aby nová universita v Košiciach postavená bola. — Barónka Fr. Borgia Durneisz mniška kláštora Ursulinek učiteľka gazdovskej školy dievčenskej s vyznačením zložila zkušku zo zahradníctva. — Istý bezmenný dobrodinec na patronáž opustených detí a domoveň sv. Jozefa daroval 200—200 korún. — Tunajší patronáž 2. novembra vydržiaval veľké shromaždenie v biskupskej rezidencii. — *Zemplénvásárhely*: Ludvik Gruska, pápežský komorník, farár zo Sárospatak ako diecezanský komissar 1. novembra do marianskej kongegácie slávnostne prijal tu 86 dievčeniec.

Chýry zo Spiša. Kňazi strovesského dekanátskeho okresu dňa 25. októbra v Matašovciach držali svoje jasenné zasadnutie. Pojednávalo sa o pomere spovedníka k spovedajúcemu sa, o katolíckej tlači, o hlavných požiadavkách dobrej kázne a o jednej školskej veci. — Nedecký dekanátsky okres tiež v ten istý deň v Nižných Lapsoch držal svoje zasadnutie. — Náš osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy dňa 17. októbra vysvätil za kňaza skončeného bohoslovca, rodáka z Podolinca Ladislava Muszkulay. Novovysvätený nasledujúceho dňa v Kapituli držal svoju prvú sv. omšu; rukovodičom mu bol dr. Martin Pirhalla kanonik. — V obci Garancs-Petrócz istý Ján Oleščág prišiel pod voz a zaraz dokonal. Bože chraň každého od tak náhlej smrti! — V Richvalde chcú si gazdovia založiť kresťanský potravný spolok. Nedávno sa ešte len tridsať gazdov zišlo a už 4600 korún značili na ten cieľ. Tak je dobre! Svoj k svojmu, kresťan ku kresťanovi! Neohrození ľudáci, len tak sa hor' do práce. Richvaldčania to sú chlapi, ďaleko im niet páru! — Na jakubjanskom chotári roztrhol jeden medveď troje statky. — Na hordenandskom chotári tiež jeden medveď natoľko podriapal jedného pastierskeho chlapca, že ubohý následkom utrpených rán zomrel. Možno, že ten istý medveď chodil na ohidvoch chotároch. — V hundsдорfských lesoch v Tatrách zastrelili kýmarský hlavný slúžny Engelmayer a hundsдорfský zemepán Bugsch

po jednom jeleni, — Náš osvietený pán biskup vymenoval Bélu Teschlera farára v Liptovskom Hrádku za cirkevného školdozorec hornoliptovského dekanátskeho okresu. — Novovesský gymnasiálny professor Oskár Mahler, vybral sa ešte 22. októbra do Vysokých Tatier a od vtedy niet o ňom chýru. — Minister výučby a náboženstva privolil k obnoveniu kostola a vystavenie fary v Relove a na ten cieľ vykáže zo základín náboženských 10497 korún; veriaci sú zaviazaní 757 ručných a 517 zápražných robotných dni, tú robotu si ale môže vymeniť s 4238 korunami 58 haliermi. — Spolu prideli minister obnovenie fary a kostola aj v Podolinici a na to vykáže 1290 kor. 93. hal. tamojší veriaci zase sú na jeden zápražný a 68 ručných dni zaviazaní alebo na zaplatenie 213 korún 27 h. — Minulého mesiaca októbra bol u nás pekný čas, len tri razy sme mali menšieho dážda.

Čakáľňa pre vystahovalcov. Uhorský minister obchodu najnovšie zamýšľa vo Fiume v porozumení s ministrom vnútra pre vystahovalcov, ktorí vo Fiume čakajú na odchod lodí, na Rudolfovom móle medzi skladmi postaviť krytú čakáľňu. Boky čakáľne proti vetrom, dáždu a úpalu slnca budú chránené roletňami. Čakáľňu už najbližšie budú stavať. Tí ministri mali by sa o to starať, aby ubohý ľud nebol prlnútený opúšťaf krajinu.

Postrielaný nadžupanský tajomník. Z Prešova píšú: Nadžupanský tajomník dr. Jozef Semsey a barón Ladislav Ghillány minulé dni spolu pofovali v chotáre obci Kishárs, Ghillányiho flinta náhodou vypálila a vela brokov vletelo Semseymu do hlavy a do očí. Broky v Prešove zčiasťky vytiahly, ale Semseyho zaviezli do Budapešti, lebo jeho zraku hrozí nebezpečie.

Dačo zo štatistiky. Roku 1909. bol vývoz statku z našej krajiny nasledujúci: rožného statku vyviezli 421.642 kusov, z oviec a baranov 155.184 kusov, ošípaných 673.416 kusov a koní 58.903 kusov. Vývoz statku okrem oviec a baranov roku 1909. bolo o mnoho väčší ako predošlého roku.

Smrť robotníkov. Zo Sátoraljauhelyu oznamujú, že sa v obci Olaszliszka stalo veľké nešťastie, ktorému tri ľudské životy padly v obeť. Tamojší majiteľ vinohradov Maximilian Führer na dvore v jednej veľkej betonovej jame mal droždie z hrozán a jama bola prikrýťá doskami. Ku vyberaniu droždí z jamy poslal troch chlapov. Jeden z nich zdvihol prostrednú dosku z jamy stal si do droždí, aby ich lopaty hádzal na voz. Nešťastný lovek ale tak zaviezol do droždí, že ho z nich vychodiace plyny zadusily. Von čakajúci dvaja chlapi mu márne hovorili, aby vyhadzoval drožde, načo druhý aj tretí chlap tiež sa spustili do jamy a všetcia traja zomreli. Führer všetkých troch nešťastníkov dal slávnostne pochovať a ich rodinám dal po 500 korún. Vrechnosť zaviedla vyšetrovanie.

Zhorela fabrika na mydlo. Minule zhorela v Košiciach fabrika firmy «Leichtmann a Schaffer» na mydlo. Oheň sa odrazu rozšíril po celej budove. tak že o ha-

sení ani reči byť nemohlo. Nazdávajú sa, že oheň položili. Z podpalačstva upodozrievajú jedného prepusteného kočiča, ktorý po prepustení zo služby vyhrážal sa, že fabriku zničí. Upodozrenie potvrdzuje tá okolnosť že o polnoci videli pri fabrike jedného človeka, ktorý vnišiel do brány.

HOSPODÁRSTVO.

Chovanie ošípaných

Uhorská snemovňa vyniesla taký zákon o dobytkárstve, k akému podobný a dokonalejší ani pomysleť nemožno. Lenže uvedenie tohoto zákona ponechala na okresných a inou prácou zahatených úradníkov, tí nemali ani času ani schopnosti k tomu a tak dochovávanie dobytku v najviacerých okolial ostal v rukách pastierov a valachov, ktorí pochopu nemajú, aká vážna krajinská vec spočíva na ich ramenoch.

Ináč je to na príklad v Anglicku; tam, keď takýto zákon neprevede daktorý administratívny úrad, tak právo má hoc ktorý anglický občan zapravotiť takýto lahostajný a lenivý úrad a sudca úrad odsúdi a nariadenie zákona prevede na útraty tohože úradníka. Tam teda nešpásujú s darebákmi. U nás žiaľbohu chybuje táto radikálna zbraň a vláda povinná je milióny troviť na potrebných plemenákov a predsa neprekvita dobytkárstvo, lebo zákon je len na papieri. Pre túto príčinu upáda u nás aj dochovávanie ošípaných a preto nás prevyšujú v tomto ohľade západné kraje Európy.

V Uhorsku počet ošípaných od roku 1870. až do roku 1895. z tri a pol milióna kusov vyvinul sa na pol siedma milióna, neskôr ale klesol na polovicu. Pýtate sa, pre akú príčinu? Nuž preto, lebo cena zbožia klesla, cena ošípaných výrobkov (masť, slanina, mäso) však poskočila, prečo najviac gazdov a statkárov prešlo na dorábanie futrovej repy a kukurice z toho cieľu, aby mali s čím krmieť na masť súce ošípané (mangalice). Lenže jak dobrý bol počiatok, tak nepriaznivé bolo pokračovanie, lebo časom aj nemeckí hospodári dali sa na chovanie ošípaných a to v takej miere, že počet ošípaných za dvadsať rokov zo 7 miliónov kusov na 20 miliónov rozmnožili. A tak ztratil sme nemecké tržisko, čo znamenalo v peniazoch za 150 miliónov korún úpad na 50 miliónov. U nás len na masť

kírmili ošípané a keď k tomu vypukly sviňské nemoce, z jedného svetochýrneho plienenia, ostaly len rupy. V novšej dobe mnoho robil za pozdvihnutie plienenia ošípaných minister Ignác Darányi, ale ešte nedohonili sme v tomto ohľade iné štáty Európy, kdežto práve s plienením ošípaných by sme vedeli pomôcť malým roľníkom, ak im vyznačíme smer, ak ich poučíme k tomu a jak sa postará vláda, aby zákon o dobytkárstve neostal len na papieri, vtedy práve chudobe, ktorá klesá pod farchami, pomôžeme a nebude musieť utekať do Ameriky.

Ošípaná u malého človeka má veľký význam, bo jej držanie nekoštuje peniaze, nepožaduje osobitného sluhu a pokrmu celej rodine. Na veľkých pánstvach výborne vedia zceňiť chovanie ošípaných a je to taký podnik, ktorý veľký chosen donáša.

Že kde-tu nemoce kazia ošípané, to už teraz nenie také nešťastie tomu, kto sa s tým vo väčšej miere zaoberá.

Nemeckí hospodári zväčša so zemiakami a so zbožím kírmia ošípané. Ba keď je hojná úroda a pšenica nemá ceny, tak túto šrotujú a upotrebujú pri krmení ošípaných. Jeden metrcent šrotu na vykrmenej ošípanej 20 korún, jeden metrický cent zemiakov 4—5 korún chosnu donáša,

V Nemecku len od pár rokov sa zdvihnul obchod s ošípanými. pred pätnásť rokmi bol veľmi malicherný, ba zlý chýr malý nemecké ošípané pre choroby. V tom čase u nás prekvitalo plienenie ošípaných. Z Anglie a z Ameriky chodili k nám učenci študovať naše pomery. Kdeže sme včul od tejto slávy? Vydobudli by sme ju znovu, bo veď zem uhorskej krajiny ešte aj dnes patrí medzi tie najlepšie. Nič nás neprekazuje v tom, aby sme otvorili ľudu tento bohatý prameň výrobku, len treba zákon prisne zadržať. Keď druhé krajiny môžu vyniesť milióny z chovania ošípaných, prečo by sme to aj my nemohli?

Dajme ľudu k tomu spôsob.

Gazda.

DOPISY.

Zo Šarfie.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Krestane».

Veľmi sme sa potešili, keď sme slyšali, že v radošinskom okrese takrečeno jednohlasne žiada ľud pod náčelníctvom pána dekana Pulmanna, nášho pána farára

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou lahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatiť, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v častiach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

Alexandra Kuczmann za kandidáta do stoličného výboru. Je to muž smelý, za záujmy ľudu pracujúci, v politickom boji neohrozený! My nepotrebujeme takých stoličných výborníkov, ktorí sú odvislí, ktorí samostatného jednanie sú neschopní, ktorí taký tanec musia drobčif, jaký im predstavení hrajú!

S Bohom

Ján Valek.

Z Lefantoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kresfane».

V Novembri máme v Egersegu voliť stoličného výborníka, my si zvolíme zriedkavej a mimoriadnej učnosti kňaza, Francisciho, ktorý je duchovným správcem semeníša v Nitre.

Na apoštolov hnusného liberalizmu ani hladef nemôžeme. Náš pán farár Mittuch je tuhý ľudák a horlivý spolár. Náš notár čo svedomitý chlap nečiní na nás nátlak v politickom ohľade, lebo však on je pre nás, nie my preňho; on je platený od nás, nie my od neho!

S kresťanským pozdravom

Jozef K.

Z Topolčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Krestane».

My sa divíme nad tým, že náš hlavný slúžny a krajan Lojzo Markovics bojí sa tu vystúpiť za stoličného výborníka. Snáď by ho tu aj zvolili liberálni rezníci, ktorých je tu toľko, ani skutiny v kozuchu. Myslí, že by Spitzer nezvífrazil proti nemu. Lebo však rezníci liberáli sa vždy držia toho, čo vládne medzítka hrkútajú.

S radosťou som čítal, že náš hlavný slúžny v takom okrese vystúpil, kde najľahšie prepadne. On si privedla dôveruje. Ináče po troch rokoch budeme mať druhého hlavného slúžneho, bo sa on chystá do Semice, kde bol podslúžnym a kde mal lepší pokoj.

S kresťanským pozdravom

C.

Z Čitár.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresfane».

Už sme sa aj my dozili toho, že majú protikandi-

dátov úradnici Stummera. Alexander Filo lekárnik veľkorypnanský a Štefan Majeszky statkár a strojník norminecký vystúpia pri stoličnej voľbe s ľudovým programom. Bojna, urminecká farnosť, Rypňany, Iudanickej fara, títo všetci čo statoční ľudáci ich budú podporovať kresťanskou obetivavosťou.

Boh živ našich milých kandidátov. Tej nedôslednej podlosti sa nedopustíme, aby sme ich nepodporovali telom a došou. Nech žijú duchovní náčelníci naši: Selyey, Boll, Jantausch a Zsiska, ktorí nás oduševňujú a podporujú v boji proti temnosti politickej, rezníckym vzduchom napáchnutej.

S kresťansko-ľudovým pozdravom

Pecháč.

Odkazy redakcie.

B. L. Sz. Kto chce mať hodinky za tri koruny, nech si ich dá doniesť od toho, čo ich ohlasuje.

B. H. V. Veru je to potupa a haňba, že ľudia len darmo chbú čítať. Svedomitý katolíik objedná si novinky v katolíickom duchu písané.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 6. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	20:70—21:55
» stolnobelohradská, nová...	«	20:55—21:40
» peštianska, nová	«	20:65—21:45
« banátska, nová... ..	«	20:65—21:40
Raž prvotriedna	»	15:60—15:70
« druhotriedna	«	14:40—14:55
Jačmeň nový, prvotriedny	«	14:00—14:40
Ovos prvotriedny	«	16:60—17:00
« druhotriedny	«	16:20—16:60
Kukurica	«	13:00—13:20

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:60	17:00	16:50	16:00	15:50	15:00	14:40
		č.	7	7 ¹ / ₂	8		
		K.	13:40	11:00	7:00		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	7:30—7:50
« hrubé... ..	«	8:10—8:20
Fazula veľká biela	«	22:00—23:00
Fazula strakavá	«	25:00—26:00
Šošovica čistá	kor.	23:00—27:00

Všetko po 10 kilogrammoch.

Nech vám slúži na známosť,

že proti náche, zachrypnutiu a zašlajmovaniu zvlášte výtečný liek je Fellerov Elsafluid. Ktokoľvek trpí na bolenie prs a hrdla liek tento utišuje kašeľ a občerstvuje trpiaceho. Tucet na príjmu 5 korún, dva tucty 8 kor. 60 hal. posíela franko lekárnik Feller Stubica, Kostolná-úlica č. 18. (záhr. stol.)

Nevyhnutne potrebné je moje svetochýrne
Náčinie k holeniu č. 8730

zatvorené v pekne politirovanej 20 cm. dlhej 15 1/2 cm. širokej, 6 cm. vysokej škrínke, so zrkadlom k postaveniu, obsahuje všetky k holeniu potrebné nástroje 1 britvu zo solingen striehoru j ocele, fajnovu vybrúsenú pre každú bradu a hned k upotrebeniu 2 Dobrý remeň k brúseniu 3 škatulku hmoty k potieranu remeňa. 4. jednu škatulku antiseptického mydla k holeniu. — 5. niklovanú nádobu pre mydlo 6. jeden penzlik s niklovanou rúčkou.

Komplet.
Prima kvalita len K 5.—

Toisté náčinie, lež britva ochranným strojom pre nezbehlých (Porezná, nie vytvorená) s úpravou K 5 60 — 6. jednu škatulku hmoty k potieranu remeňa. 4. jednu škatulku antiseptického mydla k holeniu. — 5. niklovanú nádobu pre mydlo 6. jeden penzlik s niklovanou rúčkou.

Veľmi fajnové náčinie k holeniu obsahuje miesto britvy ochranný stroj k holeniu, pod menom „Krone“ pre nezbehlých zvlášte k odporúčaniam K 6.—

— Žiadne riziko! — Výmena povolená alebo návrat peňazí. — Zasiela s poštovou dobierečkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazí

cis. a kr.
dvorný zásielca Hanns Konrad
vývozný dom Brůx, číslo 3247.

Hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazením na žiadosť každému zdarma a franko.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvzrelej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje k umlatbe

s dvojitým vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prifomnosti !!!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Vianočné dary pre chlapcov.

Laterna magika

Laterna magika, čierna s niklovým objektivom s tromi optickými línami, petrolejovou lampou, komplet so 6 obrazmi 3 cm. šírky K 4.—, s 12 obrazmi 3 1/2 cm. šírky K 5.50, s 12 obrazmi 4 cm. šírky K 7.50, s 12 obrazmi 5 cm. šírky K 11.50, s 12 obrazmi 7 cm. šírky K 16.50.

Lacný parný stroj.

Číslo 130/11 s polirovaným hore koncom stojacím kotlom, mosadzo-vým cylindrom, s otvorom bez pečersti montovaný na pevných nohách z plechu, s pišťalou 20 m výšky K 2.—. Lepšie parné stroje po K 2.80, 3.60, 4.20, 6.—, 8.—, 9.50. Zasiela s postovou dobierečkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazí

cis. a kraj dvorný zásielca
HANN S KONRAD
vývozný dom
Brůx, číslo 3251. (Čechy)

Bohato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami na žiadosť posielala sa každému zdarma a franko

BOROLIN slanovinový sily!

Nedostiziteľný domáci

liek k vyliečeniu neduhov zapríčinených prechladnutím, ako su reuma, pakostnica, zapálenie svalov, žaby atd.

Cena:

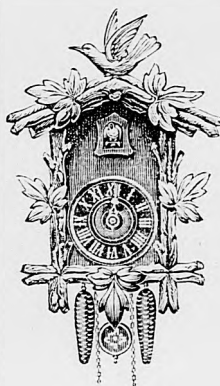
Malá flaška 2.— kor.

Veľká flaška 2.50 »

Flaška na prábu 1.20

Dorábaju Dr. R. Borovszky a K. Borovszky
Budapest, II. kerület Fő-utca 73—77.
Všade k dostaniu.

Kukučkové hodiny K 8.50

Číslo 4453 pekne rezaný šild s ozdobou vtáka, číslice z kosti, volá hlasne hodiny a polhodiny, 32 cm. výšky, komplet s 2 bronzovanými pondusami, presne regulovaný I-a škótsky stroj K 8.50. — Číslo 4419 osem dní chodiace okrúhle hodiny pre kuchyňu I-vej kvality, v ple hovej zákryvke s priemerom 30 cm. K 6.50. — Číslo 4404 tieže hodiny v priemere 16 cm. K 3.—. Za každé hodiny 3 ročná záruka na písme.

Žiadne riziko, výmena povolená, alebo návrat peňazí. S postovou dobierečkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazí rozposielala prvá dielňa na hodiny

HANN S KONRAD

cis. a kraj. dvorný zásielca

Brůx, číslo 3240. (Čechy).

Bohato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami na žiadosť posielala sa každému zdarma a franko.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 korúny 40 hal.; prima polbiele 2 korúny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K.— Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele z hustej tkaniny červeneho, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý. 60 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K.; polpaparie 20 K.; paparie 24 K.; jednočlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K.; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s postovou dobierečkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat peňazí obšírny cenník zdarma a franko.
S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy).

Veľmi pekný stojáci kríž s podstavcom

aj k vyveseniu, vyhotovený z pekného zlato bronzu. Podoba Krista Pána a Marie Magdaleny z porcelánu s ampulkou z farbistého skla asi 58 cm. výšky K 7.50. Polirovaný čierny drevený kríž K 2.40, 2.60, 3.80. Žiadne riziko!

Výmena dovolená alebo návrat peňazí.

Zasiela s postovou dobierečkou cis. a kraj. dvorný zásielca

HANN S KONRAD

Vývozný dom BRUX číslo 3249. (Čechy).

Hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazením na žiadosť každému zdarma a franko.

ISTOTNÝ VÝSLEDOK

Kriegner-ov REPARATOR

v Budapeštianskej nemocnici sv. Rocha z pomedzi 136. v 129 pádoch úplné vyliečenie mal za výsledok. Proti lámke, pakostnici a reumatickému lúpaniu v hlave. žiadon liek nedosiahol podobného výsledku.

a vyliečenie, úplné a istotné oslobodenie lámky, pakostnice, lúpania, klania, neznesiteľného bolenia krížov a chrbtovej kosti, dosiahnuť sa môže jedine upotrebením po celom svete známeho, mnohonásobne vyznačeného **KRIEGNER-ovho**

Kriegner-ov REPARATOR

cez desaťročia s nedostiziteľným výsledkom potrebujú k vonkajšiemu potieaniu a prostriedok ten skutočne je nedostiziteľný. Jestli trpíme alebo druhého vidíme trpeť, nemeškajme odporúčať **REPARATOR**

REPARATOR

(Spiritus petrae camphoratus)

VĎAKA!

Blahorodnému, pánu lekárnikovi Georgovi Kriegner s úctou v Budapešti. Citím sa byť pohnutým za váš «Reparator» verejne vylovil vám moje vďaky. Cez dvadsať rokov trpím na boľasti v pol hlave a nervoznú migrénu. Boľasti ulavísi, môžem jedine vašim Reparatorom. Ktorého účinkovanie na podiv je zvlášte proti mojej nervozite. Kým predtým cez dni a dni trpel som na tieto neduhy, včel na jedno jedinké potrenie Reparatorom prestane mi všetka bolesť. Aby som všetkým podobne trpiacim, kde a v čom najdu ulavenie v svojich boľastiach, to považujem za moju ľudskú povinnosť. V Budapešti. Oslávam váš verný

Dr. Anton Várady, professor, správca kraj. hereckej akademie.

ponevadž tento výborný prostriedok slúži výlučne k liečeniu lámky, pakostnice, reumy, aprechladnutím zapríčinených chorôb. Chorí nech teda neprobujú so všeliakými prostriedkami, lež nech proti reumatickým neduhom potrebujú pravý a spoľahlive pôsobiaci prostriedok: **Kriegnerov Reperator.**

UZNANIE!

Veľactný Pane! Nenachádzam slova k vysloveniu vďaky za váš Reparator. Od štyroch rokov trpím na iskiás, cez ktorý čas potreboval som každý možný liek bez všetkého výsledku. Oproboval som i Reparator a od tých čias o veľa, veľa lepšie sa cítim, môžem chodiť a mojou boľavou nohou súčasťníť i pri vojenskom cvičení. Prijmite pane Kriegner moje najvrednejšie vďaky. Požehnaj vás Boh tisícnásobne za tento. Váš vynález. K úplnému vyliečeniu ráčte mi prosím ešte dve fľašky Reparatora poslať. Indendorf, Tirolsko. So zvláštnou úctou a s hlbokou povďačnosťou

Albertina sl. Chalaupka, manželka cis. a kráľ. generála.

Už po natrení niekoľko ráz lieči so skvelým úspechom, čoho dôkazom sú hromadné listy vďaky a uznania. Zvlášte účinkuje aj v pádoch zmrzliny.

Malá fľaška 1 koruna, veľká fľaška 2 koruny.

Poštou franko 5 malých fľašiek 5 korún, alebo 3 veľké fľašky 6 korún.

K dostaniu v každej lekárni, najistotnejšie je ale objednať direktne u dorábateľá a list adresovať nasledovne:

KRIEGNER lekárneň Budapest, VIII.,
Kálvin-tér 7-B.

Rozposiela sa denne s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazí.

Od 44 rokov s nedostiziteľným výsledkom lieči chorých po celom svete.

Listy povďačnosti.

Listy povďačnosti.

Reklám 5 korún. Vindobona 8 kor.

Zvlášte podarená novota, ktorá každej panej veľmi pekne stojí. Jej passé ozdobené je pántami z látky dľa najposlednejšej módy. Za silnej šatovej látky pre pánov fajnovej vzorky 5 K Z fajnového hladkého polsúka v čierných, tmavomodrých, tmavých, sivých a zelečných farbách 7 K. Tieto ceny vzťahujú sa na sukne bez midra. S midrom každá sukňa drahšia je a 50 halierov.

Najpeknejší fazon čo sa dá myslieť. Krásne formovaná hornia čiastka fajnovy je štikovaná, dolu zpušta sa v podobe zvona gombíkami ozdobená sukňa. — Módny kostým z látky, v stredno alebo tmavo sivých farbách alebo z prima jakosti posúka v čierných, tmavo modrých, tmavých a sivých farbách 8 korún. Z modnej homespun tkaniny, sivej drapp, a olivovej farby látky 10 K. Z diagonál tkaniny v sivej farbe 12 korún. Zo zvlášte dobre dekatirovaného sukna v čiernych, tmavo modrých a barnavých farbách 15 K

Abjednenie v listoch účastné je zvlástej pozornosti. Oby sme každému čo najrýchlejšie posližiť mohli, prosíme udať nám veľkosť drieku a klbov a dĺžku sukne dľa miery zpredku a zo zadku. Prosíme ďalej o presne pravú adresu odberavateľa. Týmto spôsobom každý jednolihvý kus vystrojený je svedomite a prisne dľa miery. Ďalej prosíme objednávateľov o presne udanie mena a bydlia. Módné album saše, krom vyšudovaných veľmi pekne vyhotovených vzoriek obsahuje viacej ako sto novôt v najtajnejších farbách a na žiadosť odošleme ho franko po pošte každej punej.

Zur Schossenfabrik

Wien, XVI. Neulerchenfelderstrasse Nr. 2.

Dopisovanie v každej reči.

Verte že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posliela 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Lacné česke perie!

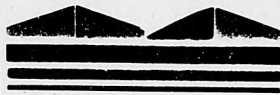

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dľa vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierekou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Kto nevie

aký dar kúpiť ma svojim známym a príbuzným ku snahku, k meninám a na Vianoce, nech prehľadne môj hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami, v ktorom každý najde zovpovedné si predmety a ktorý každému posliela na žiadosť zdarma a franko

cis a král. dvorný zásielca
HANNS KONRAD
Brüx, číslo 3266. (Čechy).

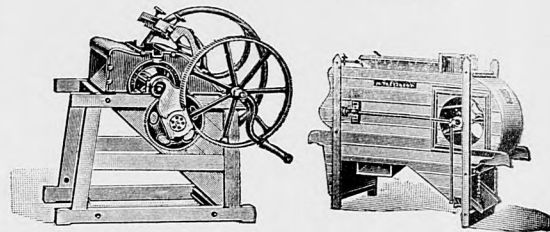
Oznamy prijíma administracia

„Kreštan“

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie hospodárske stroje:

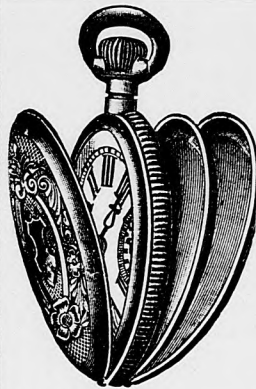

Mláfačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrabie. Stroje na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. — Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lamanie stromovej kôry a lupanie kukurice atd. atd.

Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

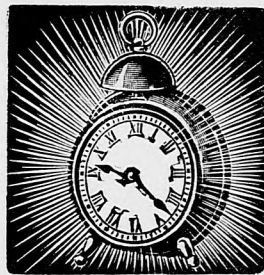
Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse, Trencsénmegye).

Každé hodinky

8 dní na próbu.

Echt strieb. remont. hodinky c. k. puncovní úrad

Pre pánov, panie a chlappcov
S jednoduchým večkom K 6.—
S duplovaným večkom « 8.—
S 3 triebornými večkami « 10.—
14 kar. zlaté hodinky od « 18.—
Nickel-Rosk. hodinky « 3.—
Ocelové hodinky hladké « 6.—
Pôvodné Omega « 20.—

Budičky

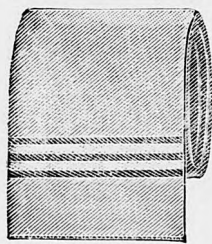
19 cm. s 1 zvonkom K 2.—
S dvoma zvonkami « 3.—
S nočným svetlom « 4.—
S hrou troch zvonov « 6.—
S bijúcim strojom « 8.—
S hudobným strojom « 10.—
Strieborná retiazka « 2.—
Strieborné prstane « —.60
Strieborné zaušnice « —.60

Nezodpovedný tovar behom osem dní prijma sa zpiatky franko a neporušený a peniaze sa navrátia. Trojročná garancia na písme. S poštovou dobierekou zasiela.

Prvý a najväčší sklad hodinový **Max Böhnel, Wien, IV., Margaretenstr. 27/55.**

Ráče žiadať môj najväčší cenník s vyše 5000 vyobrazeniami, ktorý každému zasielame franko a zdarma.

Tiger-prikryvadlá ku spaniu.

dobrej trvacej kvality. — Číslo 051 Príležitostné Tiger flanelové prikryvadlá, hrubá kvalita, drappivej farby smiešanej s biellou, so štrafkovaným krajom, dĺžka 175 cm, šírka 100 cm. Kos po K 2.20. Číslo 2051 1/4. Težže kvality s melirt fondom a štrafkovaným krajom 124x190 cm. veľko-ti K 2.60. Číslo 2050 Veľmi lacné prikryvadlo k spaniu drapp siné s krajom rozličnej farby, dĺžka 175 cm. šírka 100 cm. K 1.70 Číslo 2050 1/2. Prikryvadlo lepšej kvality, dĺžka 190 cm. šírka 130 cm. K 2.40. Najväčší výber v mojom hlavnom cenníku. — Žiadne riziko. — Výmena povolená alebo návrat peňazi. Zasiela s poštovou dobierekou alebo pri prubežnom doposlani peňazi cis. a král. zásielca

Hanns Konrad vývozný dom Brüx číslo 3253. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami franko a zdarma